

STÁTNI FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

BIOLOGICKÉ
CENTRUM
AV ČR, v. v. i.

Sítové mapování denních motýlů v CHKO Litovelské Pomoraví 2018

Lukáš Spitzer: Muzeum regionu Valašsko, Vsetín

Jiří Beneš: BC AV ČR, v.v.i., ENTÚ, České Budějovice

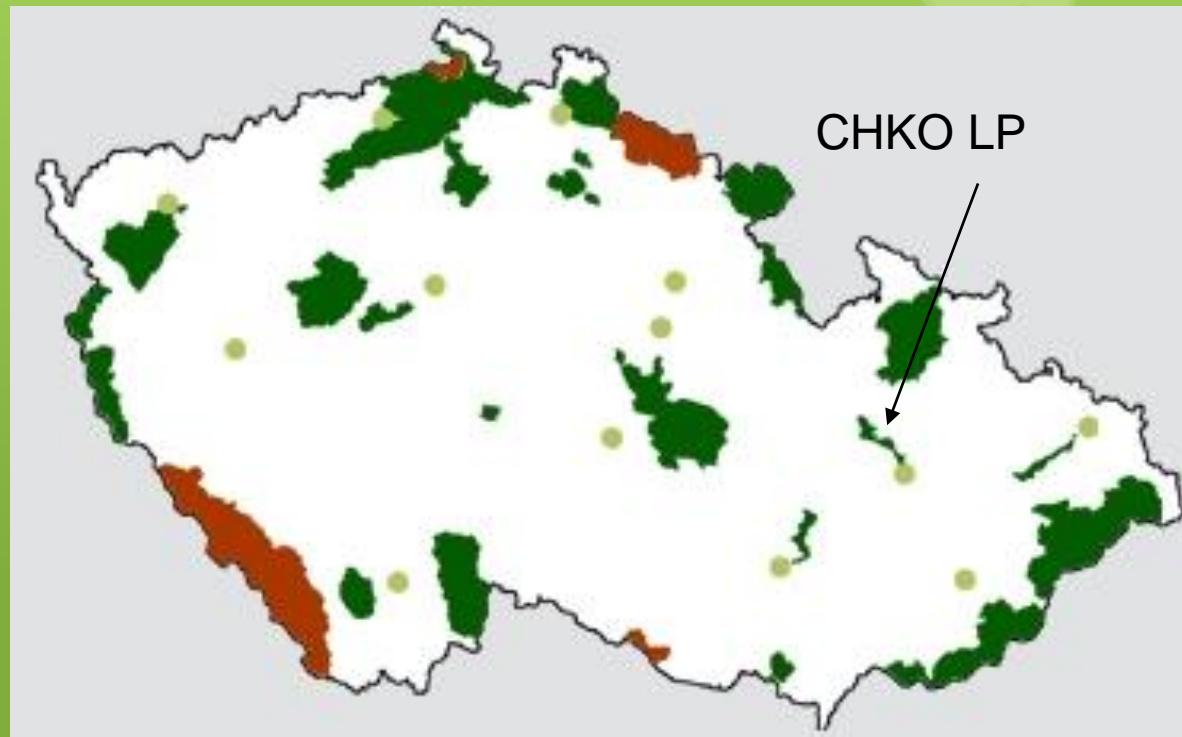
Společný projekt AOPK ČR a ENTÚ BC AV ČR v Českých Budějovicích

Monitoring a mapování vybraných druhů rostlin a živočichů a inventarizace maloplošných zvláště chráněných území v národně významných územích v České republice

Registrační číslo projektu EIS: CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0005239

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomorví je plošně druhou nejmenších CHKO v ČR (93 km²) a tvoří ji z hlediska denních motýlů tři hlavní typy biotopů – **zaplavovaná niva** s loukami a lužními lesy, sušší převážně **dubový les** masivu Doubravy a **vápencové výchozy** s několika lomy u Třesína.

PP Zátrže

PR Kačení louka

PR Doubrava

Terasy u Měníku - Třesína

Promapovanost motýlů v CHKO Litovelské Pomoraví (zdroj Beneš et al. 2002)

Celkově, včetně historických dat. bylo prokázáno v CHKO Litovelské Pomoraví 103 druhů, z toho vymřelo 25 druhů (25 %) (dtb ENTU).

Některé z významných ohrožených druhů vymřely nedávno (*H. lucina*, *P. teleius*).

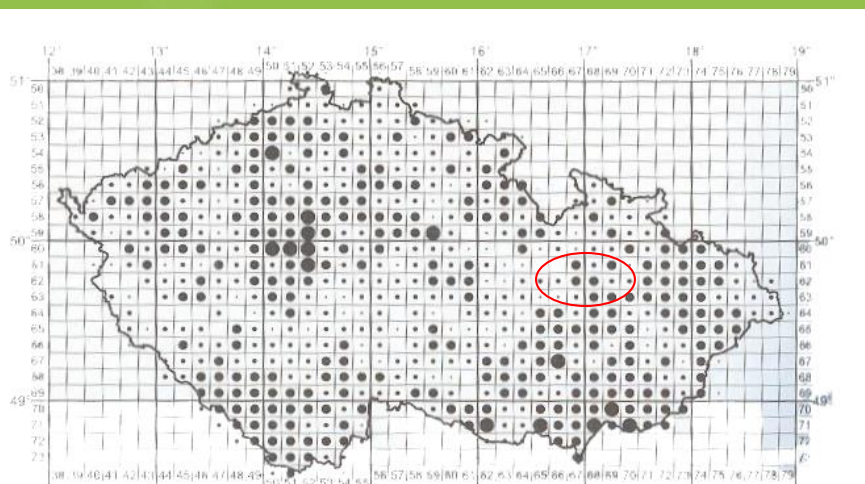
Celkově: 8144 údajů (NDOP)

x-2001: 795

2001-2017: 2445

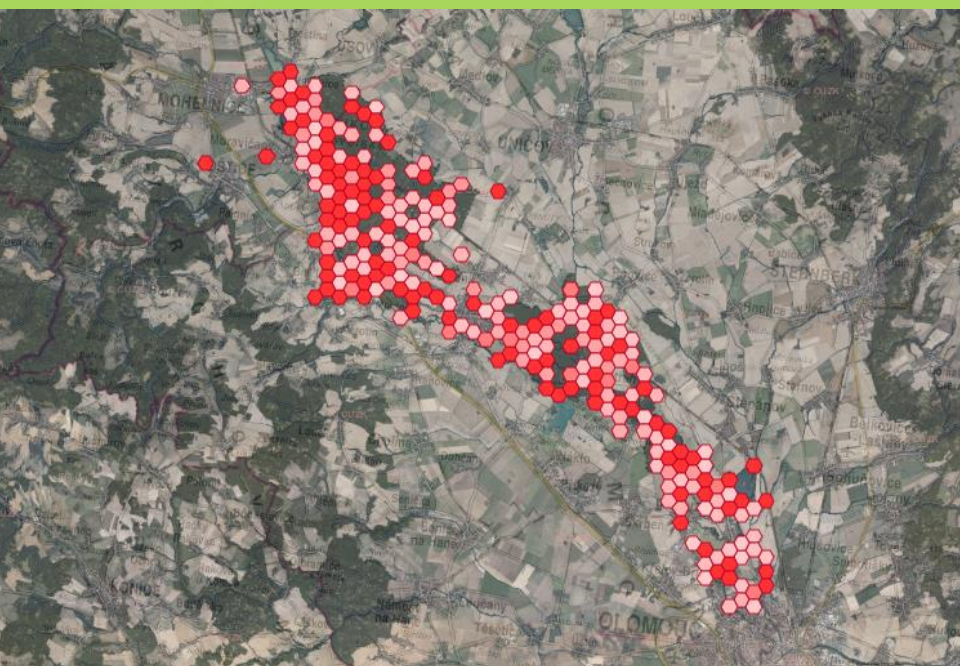
2018: 4602

2019-2023: 1823

Promapovanost motýlů v CHKO Litovelské Pomoraví (zdroj NDOP)

Do 1.1.2023 (8 144)

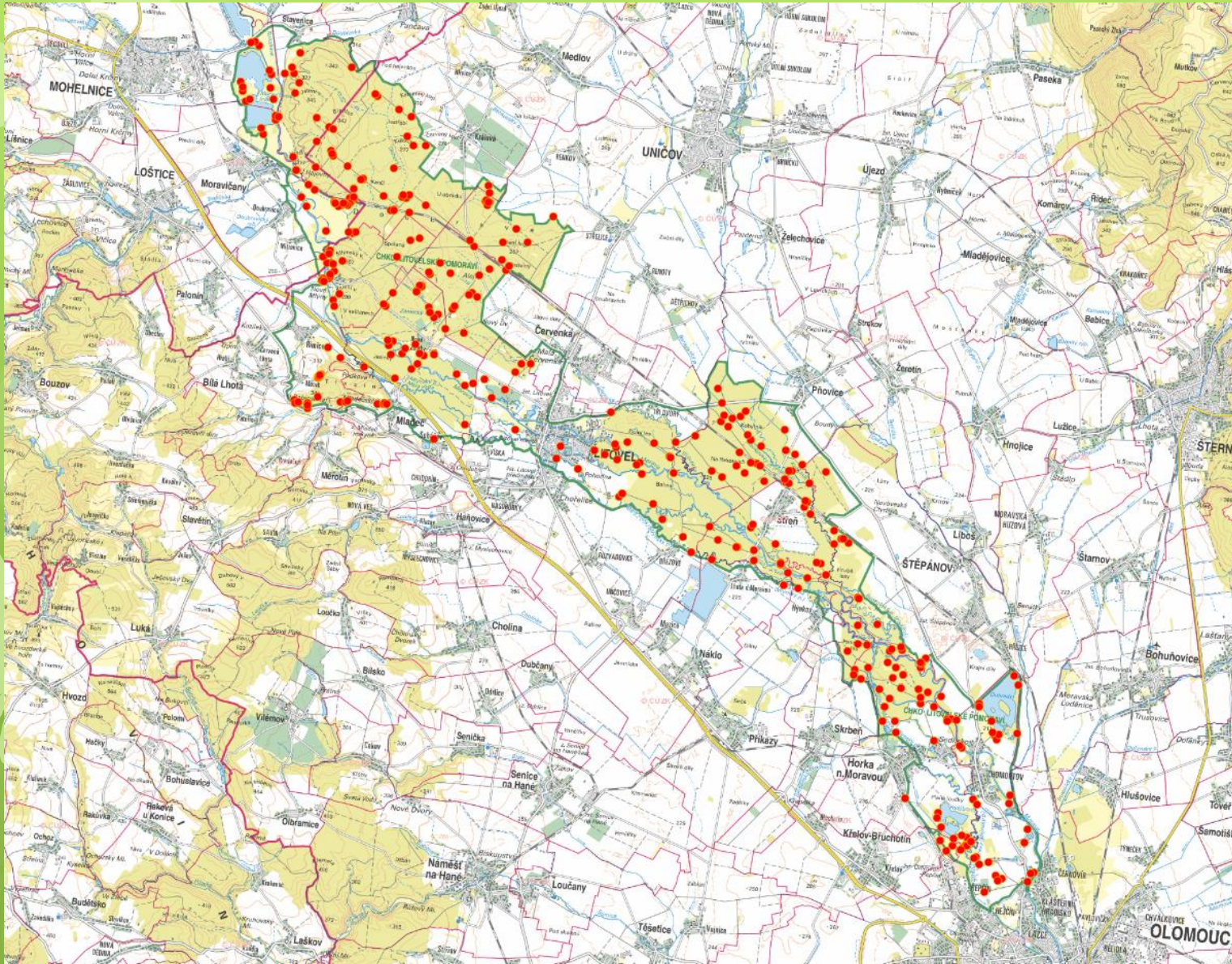

Jen 2018 (4 602)

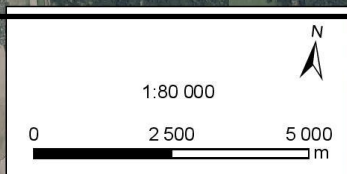

Muzeum regionu Valašsko

Promapovanost motýlů v CHKO Litovelské Pomoraví (zdroj NDOP) – 2018

Metodika

Definice mapovacího pole

1/16 běžného faunistického kvadrátu o polích velikosti 2,8 x 3,1 km

29 čtverců

Metodika

- mapování denní motýli a vřetenušky (plus druhy vedené v systému NATURA 2000)
- 4 návštěvy v sezóně (zhruba 1 za měsíčně)
- zaměřeno na bezlesí
- zaznamenávána faktická početnost
- nutno vybrat minimálně 4 místa k mapování v jednom kvadrátu
- u obtížně determinovatelné druhy byly odebírány vzorky materiálu
- výsledky byly odevzdávány přímo do NDOPu

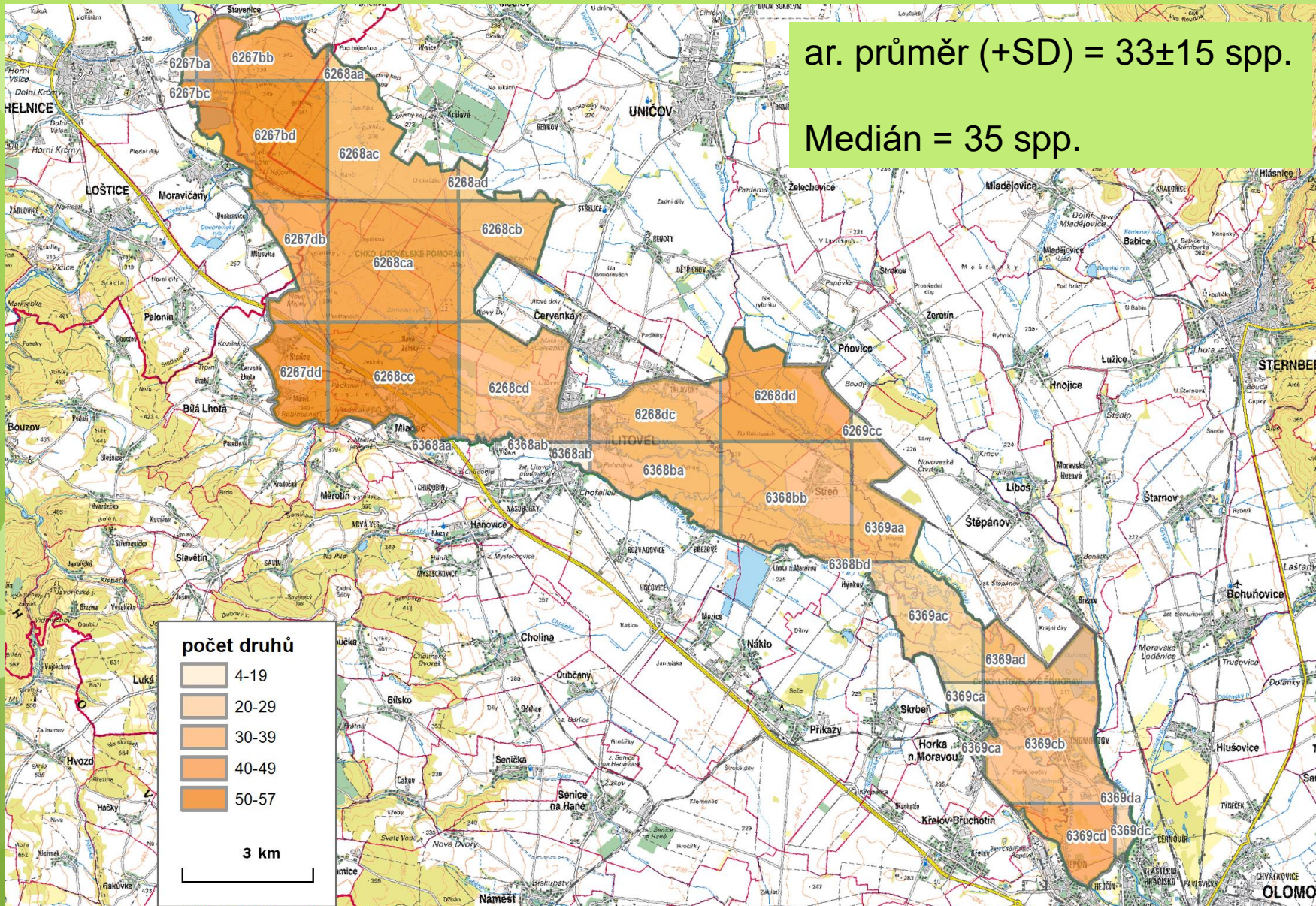
Mapovatelé: *Jiří Beneš, Lukáš Spitzer, Jan Hrnčíř*

Výsledky

- zpracováno bylo 100 % mapovacích kvadrátů
- V rámci mapování zjištěno bylo **71 druhů denních motýlů** (45 % historické fauny, 50 % recentní fauny), 2 druhy vřetenušek + 1 druh běloskvrnáče a 1 druh přástevníka
- celkem bylo pozorováno 28.563 exemplářů / 2.776 záznamů
- 21 druhů Červeného seznamu

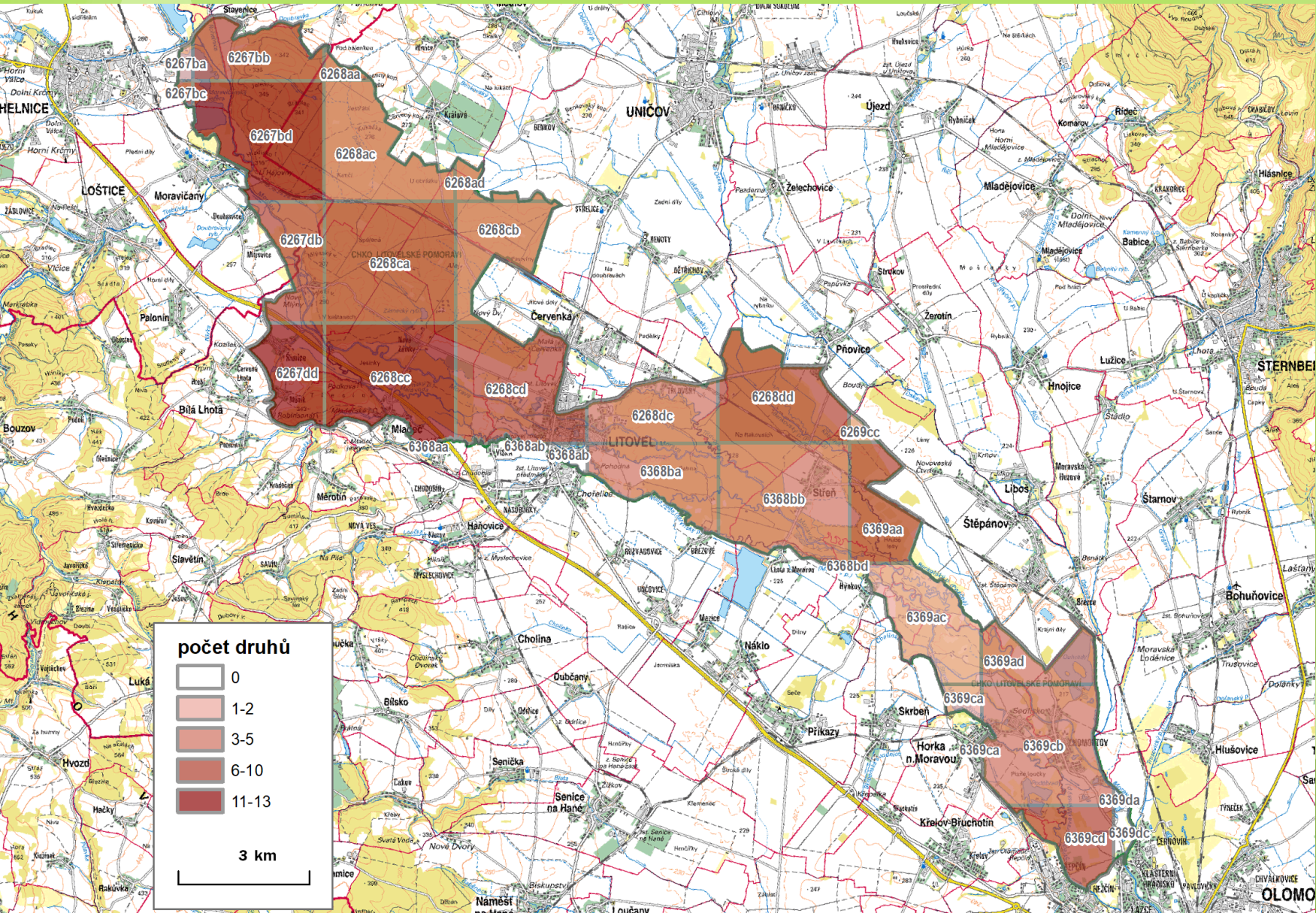
Muzeum regionu Valašsko

Biodiverzita – druhová bohatost

Muzeum regionu Valašsko

Biodiverzita – počet redlistových druhů

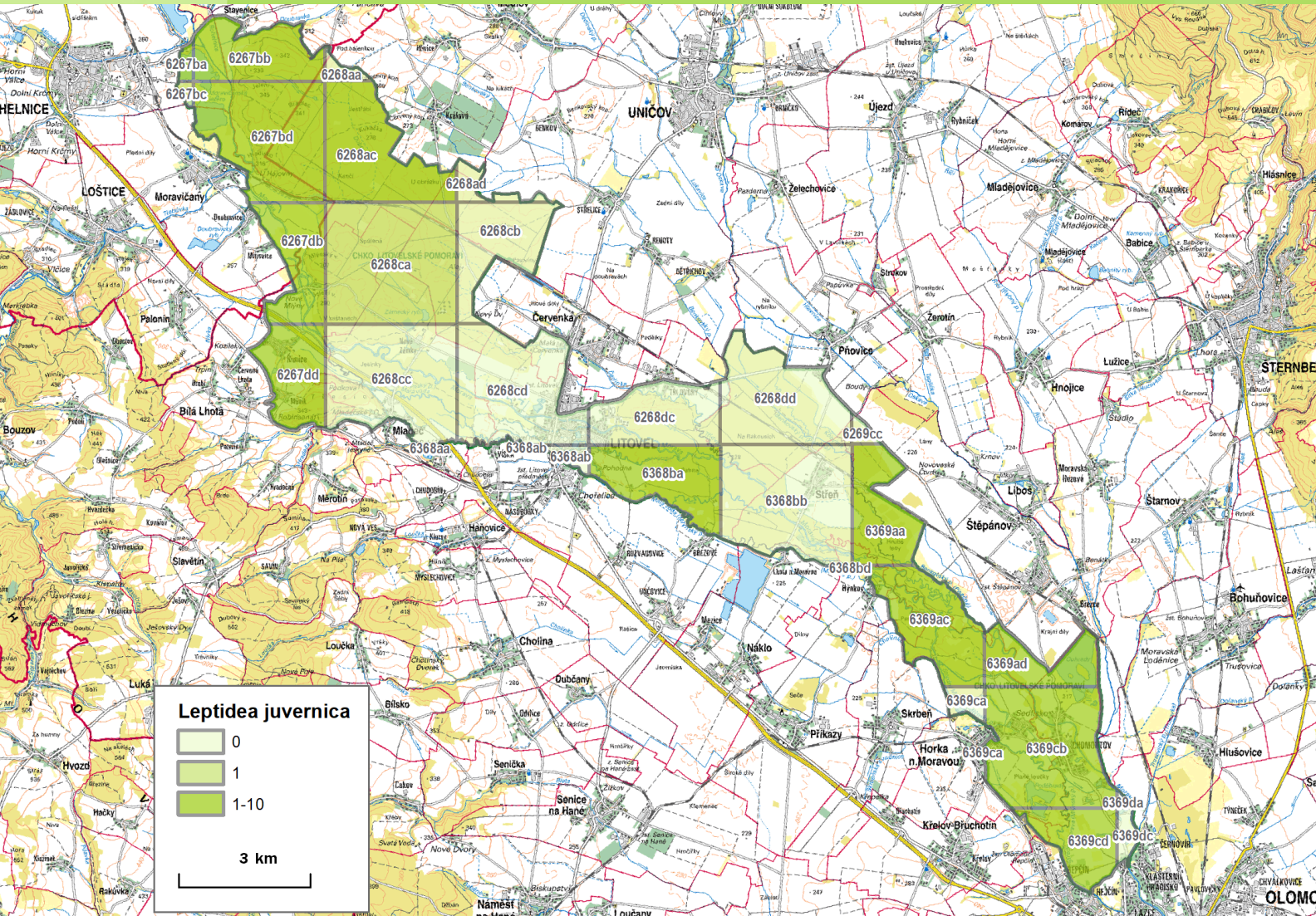

Zjištěné nejhojnější druhy

<i>Pieris rapae</i>	3558
<i>Maniola jurtina</i>	2846
<i>Araschnia levana</i>	2544
<i>Coenonympha pamphilus</i>	2143
<i>Thymelicus sylvestris</i>	1780
<i>Inachis io</i>	1779
<i>Argynnis paphia</i>	1721
<i>Pieris napi</i>	1277
<i>Polyommatus icarus</i>	1195
<i>Melanargia galathea</i>	1098

Bělásek luční – *Leptidea juvernica*

Dle Červeného seznamu bezobratlých ČR (Hejda et al. 2017) byly zjištěny tyto ohrožené druhy:

<i>Parnassius mnemosyne</i>	en	73
<i>Satyrrium ilicis</i>	en	70
<i>Colias alfacariensis</i>	vu	5
<i>Limenitis populi</i>	vu	1
<i>Polyommatus bellargus</i>	vu	5
<i>Polyommatus coridon</i>	vu	10
<i>Amata phegea</i>	nt	995
<i>Aricia eumedon</i>	nt	10
<i>Boloria selene</i>	nt	74
<i>Callophrys rubi</i>	nt	11
<i>Carcharodus alceae</i>	nt	2
<i>Coenonympha arcania</i>	nt	256
<i>Erebia medusa</i>	nt	307
<i>Iphiclides podalirius</i>	nt	1
<i>Lasiommata maera</i>	nt	3
<i>Leptidea sinapis</i>	nt	10
<i>Limenitis camilla</i>	nt	1
<i>Melitaea athalia</i>	nt	2
<i>Phengaris nausithous</i>	nt	120
<i>Plebeius argus</i>	nt	208
<i>Satyrrium w-album</i>	nt	4

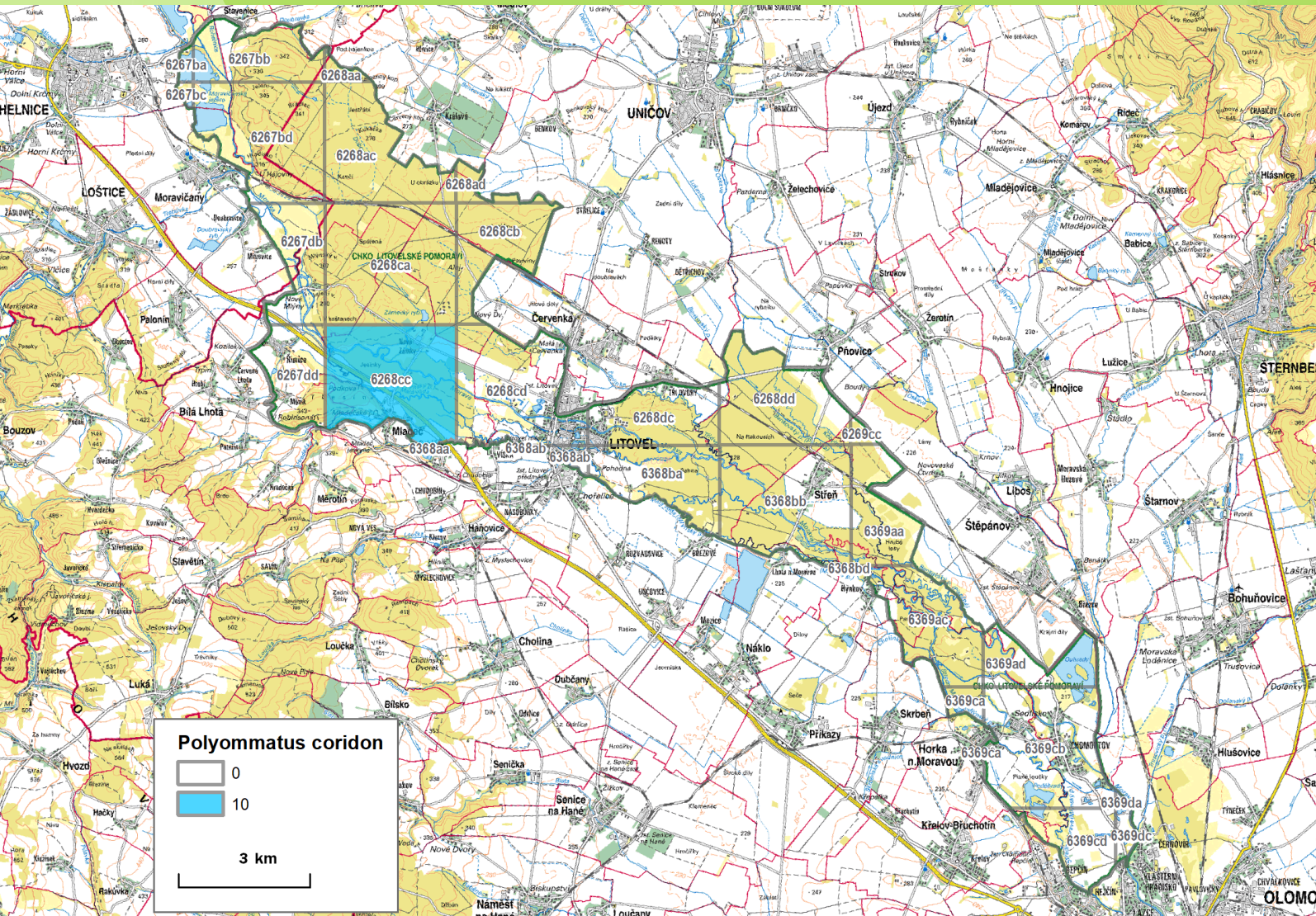

lesy

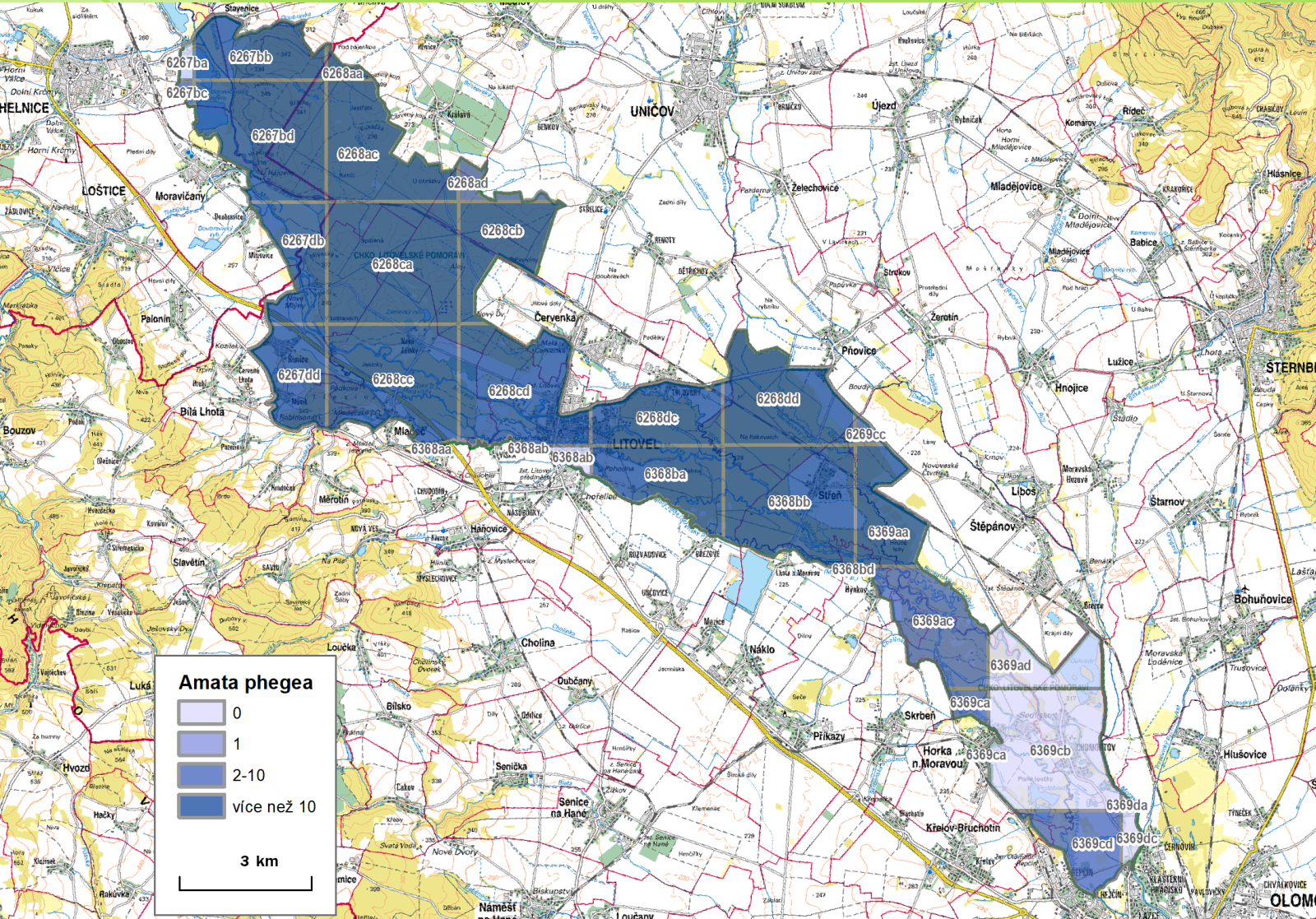

xerothermy

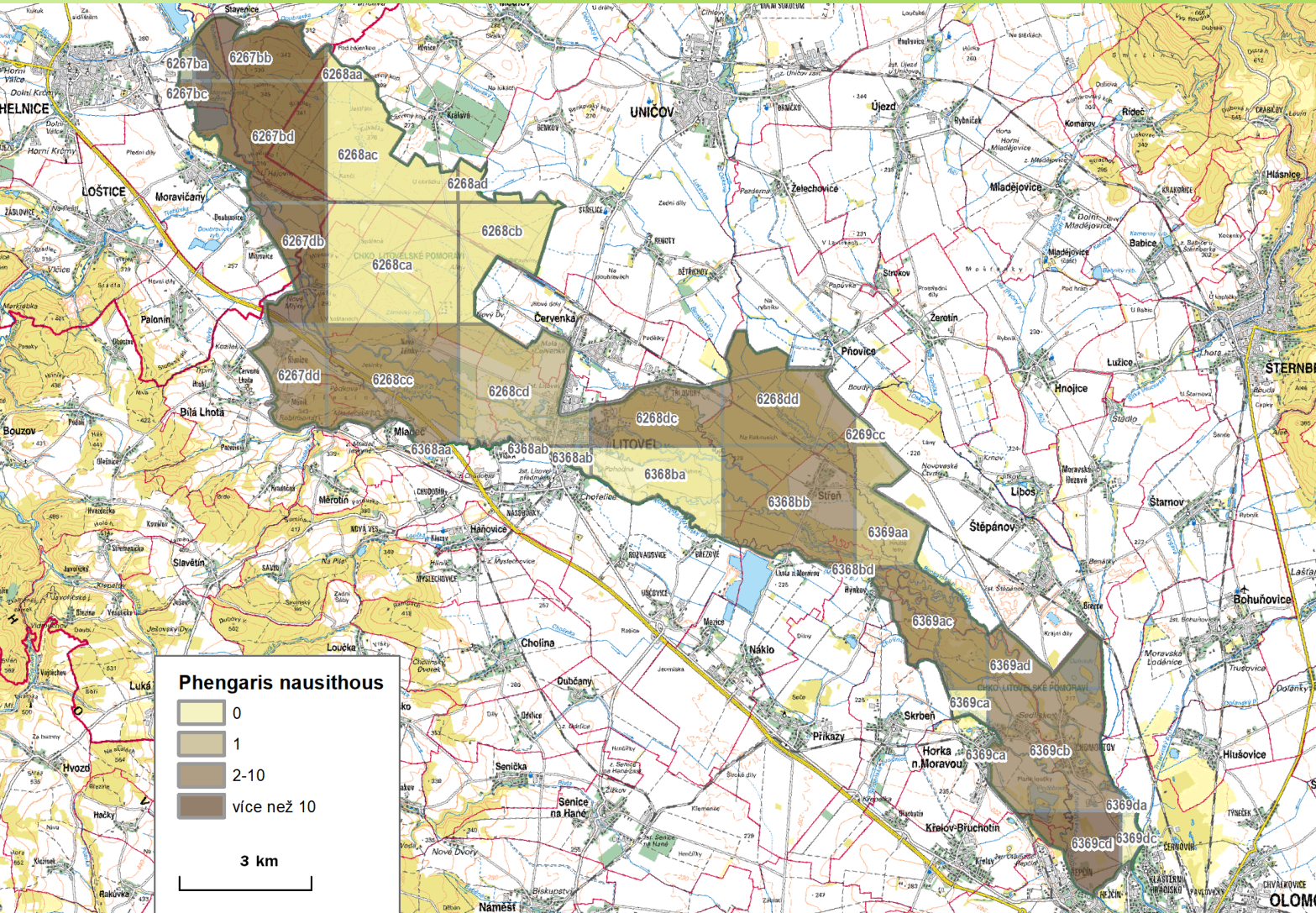
Modrásek vikvicový – *Polyommatus coridon*

Běloskvrnáč pampeliškový – *Amata phegea*

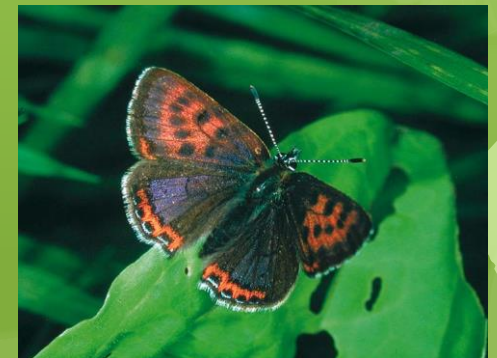

Modrásek bahenní – *Phengaris nausithous*

Vymřelé druhy:

<i>Hamearis lucina</i>	2007
<i>Phengaris teleius</i>	1998
<i>Melitaea didyma</i>	1995
<i>Argynnis niobe</i>	1994
<i>Zygaena purpuralis</i>	1994
<i>Cyaniris semiargus</i>	198?
<i>Lopinga achine</i>	1988
<i>Melitaea cinxia</i>	1988
<i>Zygaena ephialtes</i>	1982
<i>Coenonympha hero</i> - Moravičany	1981
<i>Hipparchia semele</i>	1967
<i>Boloria euphrosyne</i>	1958
<i>Hesperia comma</i>	1958
<i>Melitaea diamina</i>	1958
<i>Lycaena helle</i> - Černovír	1952
<i>Coenonympha tullia</i>	před 1950
<i>Euphydryas maturna</i>	před 1950
<i>Lycaena alciphron</i>	před 1950
<i>Lycaena hippothoe</i>	před 1950
<i>Nymphalis vaualbum</i>	před 1950
<i>Phengaris arion</i>	před 1950
<i>Pyrgus alveus</i>	před 1950
<i>Zygaena viciae</i>	před 1950
<i>Adscita statices</i>	před 1950
<i>Zygaena angelicae</i>	před 1950

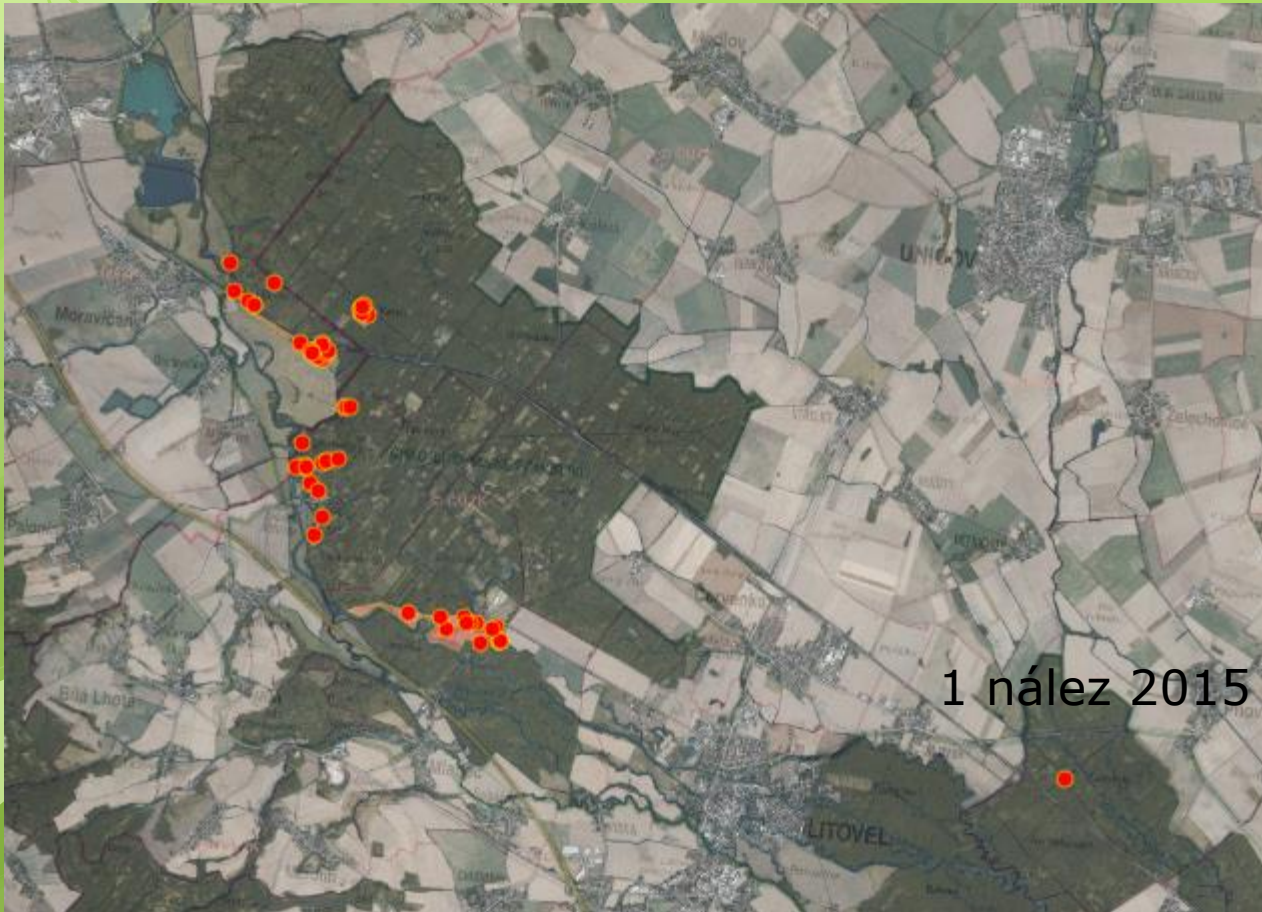
Nově expandující druhy:

Druh	Rok
<i>Argynnis adippe</i>	2004, 2016
<i>Aricia agestis</i>	2000
<i>Brintesia circe</i>	2003
<i>Cupido decoloratus</i>	2004, 2018
<i>Iphiclides podalirius</i>	2009, 2016
<i>Limenitis camilla</i>	2018
<i>Lycaena dispar</i>	1994
<i>Nymphalis xanthomelas</i>	2019
<i>Plebejus argus</i>	2017
<i>Polyommatus bellargus</i>	2018

jasoň dymnivkový

Parnassius mnemosyne (Linnaeus, 1758)

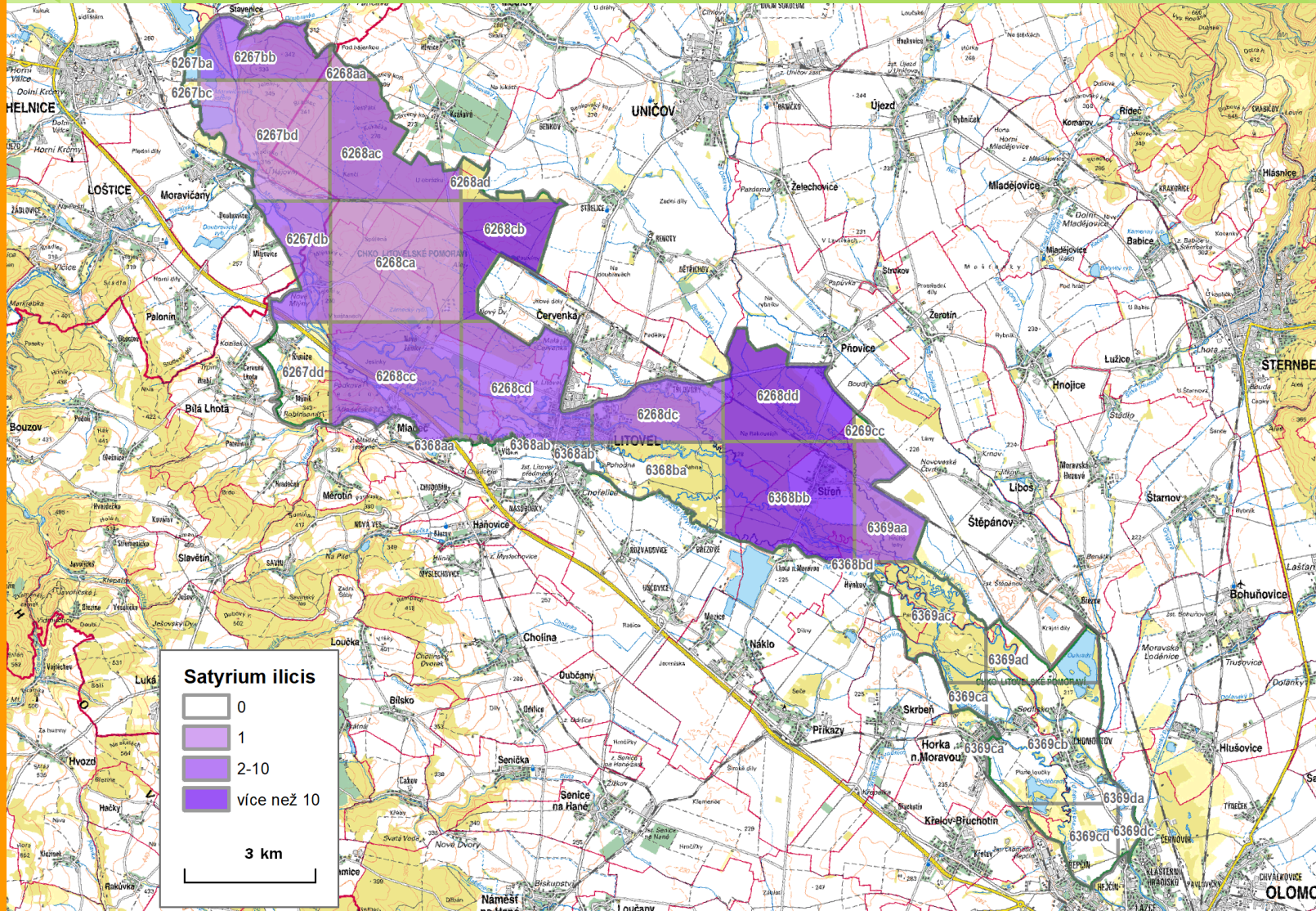

Ostruháček česvinový

Satyrium ilicis (Esper, 1779)

Ostruháček česvinový – *Satyrium ilicis*

Shrnutí

Nejbohatší kvadráty jsou na severu CHKO (až 57 druhů/kvadrát), jižní část je mnohem chudší.

Nejméně druhů na průměr bylo zjištěno v lužních lesích CHKO LP bez navazujícího kvalitního bezlesí a na rozsáhlých, plošně strojově sečeným nivních loukách, případně v okrajových (částečných) kvadrátech, kde převažují polní kultury.

Významné xerothermní druhy žijí jen v SZ části, především ve **vápencovém masivu Třesín**. Nejvýznamnější lesní druhy žijí opět převážně v severní části, především v **lesním komplexu Doubrava**.

Mnohé ohrožené druhy jsou v CHKO vázány přímo na maloplošné hospodaření v lese, hlavně prostorově omezené mýcení a vhodná výsadba dřevin.

CHKO L. Pomoraví hostí nejsilnější metapopulaci ohroženého druhu ostruháčka *S. ilicis* v rámci celé ČR.

Další plošné mapování v ČR

	rok map.	počet kv.	počet rec.	počet sp.	počet ex.
CHKO Jeseníky	2019-20	123	6649	84	58582
CHKO Třeboňsko	2021-22	105	7234	85	56561
CHKO Český kras	2020	30	3415	90	22700
CHKO Pálava	2021	21	2135	96	48477
CHKO Ždárské vrchy	2019-21	112	7823	75	53730
CHKO Bílé Karpaty	2022-23	127	?	?	?
CHKO České středohoří	2022-23	171	?	?	?

DĚKUJI ZA POZORNOST